

моральних (немайнових) збитків у грошовому виразі визначаються судом. Специфіка відповідальності за порушення права на свободу об'єднання у політичні партії полягає в тому, що вона, як правило, реалізується не в межах конституційного права, а в межах інших галузей права: кримінального, адміністративного, трудового, цивільного.

Отже, зміст забезпечення конституційного права громадян України на свободу об'єднання у політичні партії включає в себе діяльність міжнародних, державних і недержавних організацій щодо: а) створення умов для реалізації конституційного права громадян України на свободу об'єднання у політичні партії; б) охорона та захист конституційного права громадян України на свободу об'єднання у політичні партії від правопорушення; в) поновлення порушеного конституційного права громадян України на свободу об'єднання у політичні партії чи відшкодування спричинених збитків.

ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ МОЛОДІЖНИХ ТА ДИТЯЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

Бойко Олександр Валентинович, здобувач кафедри адміністративного права і процесу НАВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри адміністративного права і процесу НАВС *Кузьменко О.В.*

Розглядаючи адміністративно-правовий статус дитячих та молодіжних організацій, слід зазначити, що державою для здійснення своєї діяльності дитячі та молодіжні організації наділяються широкими правами. Вони можуть виступати учасниками суспільних правовідносин, набувати майнові і немайнові права, брати участь у розробленні державної політики та формуванні органів влади, проводити масові заходи тощо.

На рівні з нормативно-правовими актами, які регламентують їх діяльність, права дитячих та молодіжних організацій також деталізовано й Статутом організації.

Так, дитячі та молодіжні організації мають право: 1) представляти і захищати свої законні інтереси та законні інтереси своїх членів у державних органах та в неурядових організаціях; 2) одержувати від органів державної влади та органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для реалізації своєї мети і завдань; 3) вносити відповідні пропозиції до органів державної влади та управління з питань діяльності об'єднання; 4) на добровільних засадах засновувати спілки (організації) тощо, в тому числі міжнародні, укладати угоди про співробітництво і взаємодопомогу; 5) підтримувати прями міжнародні контакти з організаціями громадян інших країн, укладати відповідні угоди та брати участь у міжнародних заходах з питань діяльності організації, що не суперечать міжнародним зобов'язанням України; 6) розповсюджувати інформацію і пропагувати свої ідеї та мету; 7) засновувати засоби масової інформації; 8) укладати будь-які правочини цивільно-правового характеру, набувати майнові та немайнові права, необхідні для здійснення статутних завдань організації; 9) одержувати на умовах оренди або тимчасового безкоштовного користування будівлі, обладнання, транспортні засоби та інше майно, необхідне для здійснення статутних завдань об'єднання; 10) здійснювати необхідну господарську та іншу комерційну діяльність, у тому числі, шляхом створення установ і організацій зі статусом юридичної особи, заснування підприємств у порядку, встановленому законодавством; 11) відкривати рахунки у національній та іноземній валютах в установах банків; 12) розповсюджувати інформацію, пропагувати свої цілі та ідеї; публікувати наукові та методичні результати діяльності організації; проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу; 13) проводити масові

заходи (збори, мітинги, демонстрації тощо); 14) організовувати та проводити змагання, турніри, інші спортивні заходи, лекторії, круглі столи, семінари, конференції, виставки, консультації із залученням представників громадськості, органів державної влади та місцевого самоврядування, експертів з різних галузей суспільного життя, в т. ч. міжнародних; 15) здійснювати розробку проектів рішень та проводити громадську експертизу проектів рішень; 16) здійснювати просвітницьку та навчально-методичну діяльність; 17) вступати у спілки, асоціації та інші об'єднання, що створюються на добровільній основі і сприяють виконанню статутних завдань, у тому числі з іноземними партнерами; 18) обмінюватися інформацією, досвідом та спеціалістами з організаціями зарубіжних країн; 19) мати власну символіку, яка підлягає державній реєстрації у порядку, визначеному законодавством України, популяризувати свою назву та символіку; 20) створювати та реалізувати різноманітні проекти, запроваджувати програми; використовувати інші форми діяльності, що не суперечать чинному законодавству тощо.

Щодо правосуб'єктності дитячих та молодіжних організацій зауважимо, що склалися два шляхи її формування.

У першому випадку їх утворення та діяльність підпорядковані виключно нормам законодавчих актів тобто Закону «Про об'єднання громадян» або іншим спеціальним законам. При цьому внутрішнє життя організації, взаємовідносини членів, підрозділів, дисциплінарна відповідальність регулюється корпоративними нормами, виробленими самими об'єднаннями на основі звичаїв, традицій, особливостей конкретних корпоративних зв'язків. Це, наприклад, селянська та християнсько-демократична партії, органи місцевого самоврядування, Народний Рух України, добровільна народна дружина з охорони громадського порядку тощо. До об'єднань громадян цього типу відносимо також об'єднання, що мають на меті одержання прибутків (кооперативи, комерційні структури).

В іншому випадку дитячі та молодіжні організації формуються і діють виключно на базі норм самих об'єднань, тобто норм внутрішніх, закладених у статутних документах громадських формувань: ради директорів і підприємств, загальних зборів трудових колективів, власників майна, їхніх виборчих органів рад тощо. Але в кожному разі зовнішні стосунки об'єднань громадян, що виникають стосовно використання засобів транспорту, зв'язку, автозаправних матеріалів, природних ресурсів, енергоносіїв тощо, регулюються адміністративно-правовими нормами.

На юридичному статусі дитячих та молодіжних організацій позначається і те, що вони можуть мати у своїй власності грошові кошти, підприємства, будови, споруди, обладнання, інвентар, культурно-освітні фонди, майно, необхідне для забезпечення статутної діяльності. Управління ж ними здійснюється на підставі норм адміністративного та трудового права. У цій самій сфері органи держави можуть визначати межі та способи реалізації прав і обов'язків об'єднань громадян, що займаються виробничо-господарською діяльністю, у податковій справі, в питаннях адміністративно-дозвільної системи.

Суб'єктами права володіння, користування та розпорядження зазначених матеріальних цінностей є статутні органи управління об'єднань громадян. Звідси й право об'єднань виступати учасниками цивільно-правових відносин, захищати й представляти свої законні інтереси, інтереси своїх членів, набувати нових майнових і немайнових прав та обов'язків (такими правами не наділяються політичні партії) [1].

Важливим чинником, що впливає на адміністративно-правовий статус дитячих та молодіжних організацій, є встановлення державою обмежень на створення та діяльність дитячих та молодіжних організацій.

Так, не підлягають легалізації такі об'єднання громадян, а діяльність легалізованих об'єднань громадян забороняється в судовому порядку, якщо їх метою є: зміна насильницьким шляхом конституційного ладу та в будь-якій протизаконній формі порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганда війни, насильства, розпалювання міжетнічної, расової та релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення, створення воєнізованих формувань (ст. 4 Закону України «Про об'єднання громадян»).

Держава не втручається в діяльність об'єднань громадян, надаючи їм широку автономію.

Законом України «Про об'єднання громадян» також закріплено право представників цих органів бути присутніми на заходах, які проводять об'єднання громадян, вимагати необхідні документи та одержувати у необхідних випадках пояснення.

Фінансові органи та органи податкової адміністрації здійснюють контроль за джерелами і розмірами прибутків та інших фінансових надходжень, а також за правильністю сплати об'єднаннями громадян податків. Зі свого боку, об'єднання громадян повинні представляти фінансовим органам декларацію про свої прибутки та витрати.

Контроль за виконанням об'єднаннями громадян чинних норм і стандартів може здійснюватися екологічними, пожежними, санітарно-епідемічними та іншими органами державного нагляду і контролю. За порушення законодавства об'єднання громадян несуть відповідальність у встановленому законом порядку.

Молодіжні та дитячі громадські організації наділені такими правами як: неухильно дотримуватися положень Статуту; виконувати рішення керівних органів Організації; брати активну участь у діяльності Організації; оплачувати членські внески, визначені Правлінням Організації; сприяти виконанню Організації його завдань; виконувати в повному обсязі договірні зобов'язання; вести інформаційну роз'яснювальну роботу, щодо діяльності Організації; власним прикладом підносити авторитет об'єднання; дотримуватися вимог статуту Організації.

Список використаних джерел:

1. Про молодіжні та дитячі громадські організації : Закон України від 1 грудня 1998 р. № 281-XIV // Відомості Верховної Ради України. 1999. № 1. Ст. 2.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ГРОМАДЯН НА МИРНІ ЗІБРАННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Клименко Олександр Ігорович, аспірант НАВС, начальник відділу Державної реєстраційної служби України

Місцеве самоврядування – це форма самоорганізації населення на місцях, що виявляється в таких соціальних характеристиках, як самоуправління, самодіяльність, саморегулювання, самоконтроль. Як найпростіша природна форма організації управління будь-якої соціальної спільноти, самоврядування виявляється і втілюється у відповідних інституційних формах на всіх етапах еволюції суспільства й може розглядатися як спосіб координації соціальних зв'язків, що має на меті реалізацію групових потреб завдяки об'єднанню спільних зусиль.

У контексті становлення й розвитку громадянського суспільства в Україні місцеве самоврядування є інститутом, що забезпечує реалізацію прав та свобод людини та громадянина через самоврядне або публічне регулювання суспільних відносин на місцевому рівні й вирішення в інтересах територіальних громад питань місцевого значення. Місцеве